

manjkljej žita, — v Švajci, Belgiji in Nemčiji srednja letina, — na Ruskem in Turškem dobra, vendar bote ti deželi le polovico toliko žita kakor lani na tuje prodati mogli, — Ogerska bode komaj za se dosti žita pridelala, — Amerika bo toliko na tuje prodala ko lani, največ 50 milijonov hektolitrov, — Anglija ga bo morala 8 do 10 milijonov hektolitrov več kupiti, ko lani. Na kratko rečeno: v obče slaba letina.

O letini po avstrijsko-ogerskih deželah je na velikem mednarodnem žitnem sejmu, ki je bil 25. dne avgusta na Dunaji, gosp. Leinkauf, tajnik dunajske borze za kupčijo, z žitom in moko, poročal; podlaga temu poročilu so bila poročila avstrijskega in ogerskega ministra za poljedelstvo in več kakor tisoč dopisov iz raznih dežel in krajev tako, da je mogel celo letino precej zvesto preceniti. Glavne točke njegovega poročila so sledeče: Pšenice se je pridelalo veliko manj, kakor lani, na Ogerskem je odpadlo $8\frac{3}{4}$ milijona hektolitrov, pri nas 400.000 hektolitrov, skup $9\frac{1}{4}$ milijona hektolitrov, to je, 14 milijonov colnih centov. Velika zguba! Kvaliteta (dobrota) je različna, v obče pa boljša, kakor se je bilo sprva mislilo vsled neugodnih poročil. Navadno se je iz cesarstva v druge dežele prodalo 5 milijonov colnih centov pšenice; letos bi pa trebalo nam ptuje pšenice kakih 5 milijonov centov. Ali ker je še mnogo stare pšenice, bo 3—4 milijone centov dosta, če se je od drugod k nam pripelja.

Rži je tudi manj, kakor lanske leto. Zguba znaša na Ogerskem $6\frac{1}{4}$ milijona hektolitrov, pri nas okoli 1 milijon, skup $7\frac{1}{4}$ milijona hektolitrov ali 10 milijonov colnih centov. Kvaliteta je različna, kakor pri pšenici; vendar lepo zrno ni prereditko. Navadno se izvažajo od nas 1 milijon colnih centov rži. Zadnje 4 tedne se je za domače naše potrebe prodalo rži $4\frac{1}{3}$ milijona tako, da tedaj stare rži ne more biti veliko več v zalogah. Zato bo letos treba k nam pripeljati rži $4\frac{1}{2}$ milijona centov.

Ječmena je znatno manj od lani. Zguba znaša na Ogerskem $4\frac{1}{2}$ milijona, pri nas $\frac{1}{2}$ milijona, skup 5 milijonov hektolitrov, to je, 6 milijonov colnih centov. Ječmena bo tedaj komaj za domače potrebe dosta. Zrno je večidel pomanjkljivo.

Oves je povsod dobro obrodil. Na Ogerskem dobili so navadni pridelek, pri nas pa $2\frac{1}{2}$ milijona hektolitrov več, kakor lani. Vsled tega ima cesarstvo, ne gledé na stari oves, novega za izvažanje pripravljenega blizo 3 milijone colnih centov.

Koruza kaže neugodno, posebno na Ogerskem.

Zastran krompirja se pa še ne dá kaj gotovega povedati. Slišati je mnogo in hudih pritožeb iz Ogerskega, Češkega in Gališkega, da krompir gnjije; tudi na Kranjskem se slišijo neugodna poročila. Ako bi nam pridelki pri koruzi in krompirji bili neugodni, bila bi to za prebilvalstvo velika nezgoda.

Tako je poročal gosp. Leinkauf ter kupčevalcem in prodajalcem veliko koristil, ker jim je reč tako dobro razjasnil. Dunajske novine so še poročale, da se je na enem merodajnem sejmu prodalo 850 vaganov ječmena, 460 vaganov pšenice, 193 vaganov rži, in naposled koruze, sladja, ovsa, ogeršice, vsega skup 220.000 meterskih centov. Ako se cena blagá letošnjega sejma primeri ceni lanskega, tako razvidimo, da je dražejja postala pšenica poprek za $2\frac{1}{4}$ gld., rž za 2— $2\frac{1}{2}$ gld., ječmen, čeravno slab, za $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{3}{4}$ gold., koruza za $1\frac{1}{2}$ gold., ogrščica pa za $1\frac{3}{4}$ —2 gold. cenejša. Lani se je na sejmu največ žita prodalo v tuje dežele, letos pa večidel za domače potrebe.

* Deželna kmetijska šola v Gorici je — po poročilu „Soče“ 5. dne t. m. zopet sklenila eno dobo svojega do

zdej zeló spremenljivega obstoja in po novih pravilih prerोजना stopi v drugi polovici tekočega meseca v novo dôbo. Bog daj, da hi nehale enkrat za vselej spremembe in na podlagi tolikih esperimentov da bi postal zavod slednjič praktično dovršen, kakoršnega potrebuje naše zanemarjeno in tepeno kmetijstvo! — Deželni odbor je za ravnateljaitalijanskemu oddelku kmetijske šole imenoval prof. dr. Giordano-a. Zdej je tudi ministerstvo privolilo v začasno to imenovanje za eno leto; v tem času si mora pridobiti italijanski kmetijski veščak avstrijsko državljanstvo, ako hoče stalno nameščen biti.

O vcenitvi zemljišč za uravnavo zemljiškega davka na Kranjskem.

Meseca avgusta se je vcenilo:

A. Poljskih zemljišč:

v cenitvenem okraji:

Črnomaljskem v 10 občinah z	20.075 parcelami
Postojnskem v 6 občinah z	9.481 „
mesta ljubljanskega v 8 občinah s	5.492 „

skupaj v 24 občinah s 35.048 parcelami

B. Gozdnih zemljišč:

v cenitvenem okraji:

Novomeškem v 22 občinah s	17.918 oralov
Postojnskem v 17 občinah s	4.981 „
mesta ljubljanskega v 3 občinah s	183 „

skupaj v 42 občinah s 23.082 orali.

S tem je cenitev zemljišč na Kranjskem končana.

Razpis državne štipendije na semenski in vrtnarski šoli v Šentpetru poleg Gradca.

V Šentpetru poleg Gradca ima grof Henrik Attems napravo za izrejevanje različnih semen. S to napravo je združena triletna, teoretično-praktična, semenska in vrtnarska šola, za katero je cesarsko kraljevo ministerstvo kmetijstvo dovolilo vsakoletno štipendijo po 180 gold.

To štipendijo morejo dobiti revni in take podpore vredni sinovi kmetov in vrtnarjev, pred vsem štajarskih, za temi pa tudi taki mladenči družih avstrijskih dežel.

Prošnjiki za tako štipendijo morajo dokazati: 1) s krstnim listom, da so najmanj 16 let stari, 2) s zdravniškim spričalom, da so zdravi in močni, 3) s šolskim spričalom, da so ljudsko šolo z dobrim vspehom dovršili, in 4) z učnim spričalom, da imajo nekoliko praktične vednosti v kmetijstvu ali vrtnarstvu.

Prošnje za štipendijo v tej šoli, katera se začne 1. oktobra t. l. se naredijo na cesarsko kraljevo ministerstvo kmetijstva, pa zadnji čas do 20. dne t. m. izročijo lastniku te naprave gosp. grofu Henriku Attems v Lechwaldu pri Gradcu, kateri vsacemu, kdor želi, še več pové o tej šoli.

C. kr. ministerstvo za kmetijstvo
24. avgusta 1879.

Politične stvari.

Nové obljube stare laži ustavovercev.

V frazah in obljubah so avstrijski ustavoverci res nedosegljivi! Pri vsaki priliki, kedar jim za kožo gré, posebno pa pred volitvami, so polni sladke ljubezni za

vse narode avstrijske; polni lepih besed za njih blagostan obetajo jim zlate goré in pripovedujejo, kaj hočejo storiti in kako skrbeti, da revno ljudstvo, kmetijsko in obrtnijsko, reši se velikih nadlog.

In, kakor so vedno bili, ravno tako so še danes. Sedaj, ko je v Avstriji prodrlo prepričanje, da je ta stranka nezmožna resnega patriotičnega delovanja, so ti govorúni jo ukrenili zopet na staro pot gnjusnih fraz in jalovih obljub. Zbrali so se unidan v Lincu v „Parteitagu“, ali, kakor „Reform“ dobro pravi, na „Kladratatsch“ in objavili so ti junaci, katere „Vaterland“ po pravici imenuje „die ausgedienten Invaliden des volkswirtschaftlichen Aufschwunges und des Krachs, des Chabrus und steigenden Deficits“, med družimi votlimi frazami tudi še to, da — cujte, pa se ne smejajte! — hočejo skrbeti za vsestranski red državnega gospodarstva in za blagostan obrtnije in kmetijstva.

No! to je jako lepo rečeno; škoda le, da je laž, kateri nihče ne verjame, kogar spomin preteklih let še ni popolnem zapustil, če ne sedi v ustavoverskem taboru, kakor „Neue fr. Presse“ in „Deutsche Ztg.“, katera vsa zveličana linškega „Parteitaga“ v enem zadnjih svojih listov pod naslovom „Ein Wegweiser für den Gewerbestand“ piše, da se sklepi linškega shoda „pomenljivo odmevajo po svetu“, kajti uže 4. dne t. m. je zbor dunajske obrtnijske zadrúge (Wiener Gewerbegeossenschaft) svoj glas povzdignil na hvalo linških ustavovercev, pričakuje od njih v prihodnjem državnem zboru rešitve svojih rev in nadlog, če le ustavovernih poslancev ne bode v tem blagem prizadevanji „motila državopravna in klerikalna opozicija.“

Nasproti takim čenčam moramo res občudovati nesramno predrznost junakov ustavoverskih, in naravno je, da naši obrtniki zasmehujejo izjavo dunajske obrtnijske zadrúge, katera rešitve pričakuje od kuke, katera je celi čas svojega vladanja ravno narobe storila to, kar je čenčala v Lincu. Skoraj 18 let je ravno ta klika, katera sedaj zopet staro pesem pojé, na krmilu vlade stala, a kaj je danes konec vsega tega? Dolgove na dolgove je delala; v 11 letih se je za 550 milijonov zadolžila, breme obresti in davkov neprenosljivo kvišku pognala; ona je državni primanjkljaj vstvarila, katerega se še dolgo dolgo ne bomo rešili; ona je državne stroške neizmerno povikšala in s svojim napčnim ravnanjem državni kredit na vzunaj podkopala; ona je z brezvestnimi orgijami ljudski blagostan uničila in žile vspešnemu gospodarstvu podvezala! Kdo neki je tiste kupčijske pogodbe sklenil, katere so našo obrtnijo vničile, — kdo je subvencije železnicam kot dar ustavoverske pokornosti dovoljeval in državno blagajnico judovskim špekulacijam odprl? Kdo je državni proračun tako strašansko preobložil, da so danes stroški samó polovice cesarstva viši, kakor so bili pred 12 leti cele monarhije?

Ne, ti junaci, kateri vedno le besedujejo in so državo do propada pritirali, pač niso možje našega zaupanja in na vsa usta jim moramo reči, da jim ne priznavamo niti dobre volje niti zmožnosti, da bi svoje obljube izpolnili.

Naši obrtniki protestujejo tedaj zoper objavo ustavoverne „Deutsche Zeitg.“, katera z obrtnijsko zadrúgo vred hvalo poje linškemu „Parteitagu“ in od poslancev te vrste pomoči pričakuje s predrznim dostavkom: „če jih državopravna in klerikalna opozicija ne bode motila“!! Mi prav samo od poslancev naše stranke, če jih bode novo ministerstvo energično podpiralo, pričakujemo boljših časov, — od ustavovercev pa nič, prav nič!

Varšavska slovanska biblijoteka.

Vredništvo „Novic“ je prejelo od lastnika te biblijoteke g. S. Czarnovskega iz Varšave dopis s prošnjo, naj bi to napravo priobčili tudi v našem listu, zato, ker utegne zgled biti enaki napravi tudi v slovenskih deželah.

V Varšavi je za Poljsko gosp. Czarnovski osnoval knjigarno slavjansko z javno bralnico, katera 1) knjige izposoja proti navadnemu plačilu, 2) osebe, katere po deželi hočejo osnovati take bralnice, o tej napravi podučuje, jim knjige oskrbuje in tudi sprejema naročila na tisek in vezanje knjig po zeló nizki ceni, 3) sprejema v komisijo za prodaj razen svojih etnografičnih zbirk tudi druga biblijografična dela, rokopise, umetne stvari in starine, 4) čisti dohodek te knjigarne se obrača v podporo napravljanja bralnic po taci krajih dežele, kjer germanizacija najbolj pritiska.

Podoba je, da je navedena slovanska biblijoteka varšavska središče ali matica, katera je na pomoč malim bralnicam, katere se napravljajo po deželi.

Kaj ko bi se tudi v Ljubljani po tem zgledu osnovala enaka knjigarna slovanska, ki bi pomagala križem po deželi napravljati bralnice, iz katerih bi se koristne knjige različnega obsežka za majhen denar na pósodo dobivale?

V poprejšnjih letih smo veliko čuli o taci bralnicah na Slovenskem, zadnja leta pa se o njih skor nič več ne sliši, a vendar je razloček med bralnico samo in pa med našimi čitalnicami, katere poleg branja gojijo tudi petje in drugo razveseljevanje.

Glasbene novice.

* *Jadranski glasovi, zbirka možkih zborov in četverospjevov Antona Heidriha.* Uredil in izdal V. Kosovel.

O krasnih teh Hajdrihovich „glasovich“ nas prosi izdatelj gosp. Kosovel objaviti sledeče: „Jadranski glasovi“ se ravnokar razpošiljajo naročnikom. Ker morebiti nekateri gospodje naročniki, osobito dijaki, niso še dobili ovega zvezka „Jadranskih glasov“ in katerim se tudi ne vé kamo poslati ga, naj blagovolijo meni naznati svoj naslov, pod katerim to delo želijo sprejeti.

Popotne črtice.

Spisuje političen sitnež.

(Dalje.)

Kdo je Martin Trlep? Ali ni to tisti mož, ki je takrat, ko je Vesteneck delil podporo stradajočim v tem kraju, vstavljaj se temu, da bi nek mož, ki ni Dežmana volil, ne dobil nič? Da, prav tisti mož je, tam pod Šumberkom biva na svoji pohlevni kmetiji, katera se pa po vsem, kar je na nji in okoli nje, lepo razločuje od kmetij zanikernih sosedov. Brž ko stopiš na njegovo posestvo, zagledaš otrebljena in lepo gletšana drevesa, hišica je čedna, vodnjak zidan in daje boljšo vodo, sploh se pozná, da mož bere in se po tem, kar koristnega zve, tudi ravná. S svojo prijazno ženo nas vljudno sprejme ter pogosti z domačim vinom, ki pač ni prve vrste, a vendar pitno in zdravo. Pogovarjali smo se o marsičem, in mož je kazal veliko zanimanje za politiko in umevnost za národno reč. Kot podžupan dobrniške županije je vselej tudi volilni mož in se ne dá strahovati nikomur. Človek je res vesel, kedar naletí na takega slovenskega korenjaka, in teh je zdaj čedalje več.

Še le pozno zvečer smo se v prijetnem hladu napolili proti domu in v sredi pota bili napadeni — po